

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
імені О.О. Богомольця  
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ**

**ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ  
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ**

*(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ  
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)  
15 березня 2023 р.*

за загальною редакцією  
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

Київ – 2023

пов'язаного з пандемією COVID-19 у 2020-2021 рр., серед школярів значуще збільшилась частка дітей з межовими та клінічними проявами порушення ментального здоров'я. Так, частка школярів з депресивними проявами зросла з 8,2% у допандемічний період до 21,5% на другому році пандемії ( $p < 0,001$ ). Проведене нами дослідження продемонструвало варіабельність адаптації школярів до обмежувальних умов карантину під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів та дозволило визначити групи ризику. Було визначено, що збалансований режим дня з достатнім рівнем рухової активності та прогулянок, а також наявністю синхронного е-навчання, позитивно впливають на процес адаптації під час карантину. Також значущими факторами були ступінь соціальної ізоляції та вид дистанційного навчання. З урахуванням отриманих результатів були розроблені гігієнічні рекомендації для збереження здоров'я школярів під час карантину.

Базуючись на знаннях щодо перебігу довготривалих психо-фізіологічних реакцій у відповідь на стресовий чинник, ми проводимо аналогічне наукове дослідження у період воєнного стану, яке дозволить визначити особливості життєдіяльності, навчання, способу життя дітей під час збройної агресії, дослідити перебіг адаптації та встановити групи ризику щодо дезадаптації в умовах сучасних викликів, сформулювати рекомендації для збереження та зміцнення здоров'я дітей України.

## **ІНДИВІДУАЛЬНА КОНЦЕПЦІЯ ЗДОРОВ'Я ТА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНИХ УЧНІВ**

**Теклюк Р. В., Сергета І. В.**

*Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова*

Чітке і однозначне визнання в цілому ряді наукових досліджень, проведених протягом останніх років, кожного окремого індивідуума безпосереднім суб'єктом здоров'я, який має повну відповідальність за нього завдяки здійсненню свідомого інформованого вибору певного способу дій, зумовлює чітке і докладне розроблення та запровадження поняття "індивідуальна концепція здоров'я", котре повинно стати і основою щодо становлення здоров'язберігаючої компетентності сучасних учнів, і головним результатом їх здоров'ятвірної життєдіяльності.

Саме тому постає питання щодо встановлення провідних компонентів індивідуальної концепції здоров'я у контексті формування здоров'язберігаючої компетентності дівчат і юнаків, котрі навчаються, та визначення рівнів її сформованості, яке й перебувало в центрі наукового дослідження.

Загалом потрібно відзначити, що в структурі індивідуальної концепції здоров'я прийнято виділяти такі її складові, як когнітивний компонент, а саме рівень освіченості особи у сфері здоров'я, зокрема щодо фізіологічних, гігієнічних і психологічних можливостей організму, методів та засобів їх контролю, збереження і розвитку власного здоров'я, ціннісно-мотиваційний компонент, а саме усвідомлення цінності індивідуального здоров'я, ступінь

сформованості системи базових здоров'ятвірних потреб та мотивації щодо запровадження здоров'язберігаючої поведінки, а також поведінковий компонент, а саме рівень засвоєння конкретних моделей здорового способу життя і технологій оздоровчої діяльності.

Відповідно прийнято виділяти загальну і функціональну медичну грамотність. Якщо загальна медична грамотність передбачає здатність особистості знаходити, інтерпретувати і оцінювати медичну інформацію та приймати на її основі певні рішення, то функціональна медична грамотність становить здатність цілком адекватно розуміти зміст медичної інформації, пов'язаної з академічними навичками аналізу, калькуляції і синтезу відповідної інформації.

Разом з тим результати проведених досліджень визначають цілком доцільним введення та подальше широке використання поняття “предметна медична грамотність”, що визначає ступінь оволодіння індивідумом конкретними знаннями, уміннями і навичками з проблем, які стосуються збереження та зміцнення здоров'я. Тому до числа пріоритетних напрямків реалізації профілактичної роботи з різними віковими групами і, зокрема, з особами, які належать до учнівського віку, слід віднести теми, котрі стосуються ризикованих форм поведінки, недостатньої рухової активності, репродуктивного здоров'я, розладів харчування, травматизму тощо.

Важливим є й те, що предметна медична грамотність чітко підлягає кількісному обчисленню шляхом проведення як скринінг-тестування, так і популяційних опитувань або прямого спостереження в реальних умовах.

Згідно з даними проведених досліджень, оцінка рівня предметної медичної грамотності має здійснюватися відповідно до наступних показників: відношення особи до здоров'я; розуміння особою медичної інформації; знання про фактори ризику і причини хвороб, методи профілактики, а також здатність розпізнавати окремі симптоми; соціальна підтримка і доступність медичного забезпечення; здатність адекватно контактувати з медичними працівниками; активність в здобутті інформації щодо власного здоров'я; здатність до свідомого прийняття рішень щодо власного здоров'я.

Саме тому успішність впровадження медичних і профілактичних рекомендацій у щоденне життя певного індивідууму в значній мірі залежить від його особливостей особистості, особистісних здібностей, відношення до здоров'я, а також підтримки оточуючих осіб та медичного персоналу.

## **ВПЛИВ ОРГАНО-МІНЕРАЛЬНОГО ДОБРИВА DIAMOND GROW НА ҐРУНТОВУ МІКРОФЛОРУ, ЯК ЦІЛЬОВИЙ ОБ'ЄКТ ЕКОСИСТЕМИ**

**Ткач С.Д., Бунас А.А., Дворецький В.В., Дворецька О.М.**

*Інститут агроекології і природокористування НААН України*

Відомо, що серед хімічних пестицидів, більшість є токсикантами широкого спектру дії. Діючі речовини агрохімікатів здатні накопичуватися і циркулювати в навколишньому середовищі, порушувати природні біоценози, завдавати шкоди корисним видам тварин, впливати на стан здоров'я людини, створювати потенційну загрозу віддалених негативних наслідків [1–3].